

คำสั่งพักการเรียนต้องมีเหตุผลความจำเป็นที่เหมาะสม !!!

โดย... ลุงเป็นธรรมชาติ

สายด่วนศาลปกครอง 1355

ส่วนที่ 1 ปัญหาภาวะความเครียดสะสมในเด็ก

สัปดาห์ที่ผ่านมาเรียกได้ว่าเป็นช่วง “ปลายฝน ต้นหนาว” เนื่องจากกรมอุตุนิยมวิทยาได้ออกประกาศให้วันที่ 17 ตุลาคม 2562 เป็นวันเปลี่ยนผ่านจากวัสสานฤดู (ฤดูฝน) สู่มันตฤดู (ฤดูหนาว) ซึ่งจะอยู่ยาวไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยฤดูหนาวปีนี้เป็นที่คาดหมายกันว่าจะหนาวเย็นและยาวนานกว่าปีที่ผ่านมา

ในทางตำราได้มีการแบ่งฤดูกาลออกเป็น 6 ฤดู ได้แก่ 1. เหมันตฤดู (ฤดูหนาว) 2. ลีลิตฤดู (ฤดูหมอกหรือฤดูน้ำค้าง) 3. วสันตฤดู (ฤดูใบไม้ผลิ) 4. คิมหันตฤดู (ฤดูร้อน) 5. วัสสานฤดู (ฤดูฝน) และ 6. สารทฤดู (ฤดูใบไม้ร่วง) ผู้อ่านหลายท่านอาจสงสัยว่าทำไมบางประเทศจึงกำหนดให้มี 3 ฤดูกาล แต่ในบางประเทศกลับมีถึง 4 ฤดูกาล ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับเขตอากาศที่ประเทศนั้น ๆ ตั้งอยู่ หากเป็นประเทศเขตหนาวก็จะมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว แต่หากเป็นประเทศในเขตร้อนก็จะมี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว อย่างเช่นประเทศไทย เป็นต้น

ถือว่าเป็นเกร็ดความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ นะครับ

แต่ว่าในช่วง “ปลายฝน ต้นหนาว” ของทุกปี จะเป็นช่วงเวลาแห่งความสุขของบรรดาเด็กนักเรียนในประเทศไทยรวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครองด้วยครับ เพราะในเดือนตุลาคมจะเป็นช่วงปิดภาคการศึกษาที่ 1 ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือที่เราเรียกกันติดปากว่า “ปิดเทอมเล็ก” ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองก็จะมีโอกาสได้พาเด็ก ๆ ไปท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจหลังจากที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและอ่านหนังสือทบทวนอย่างหนักในการสอบปลายภาคที่ผ่านมา

ลุงเป็นธรรมชาติก็มีโอกาสได้พูดคุยกับบรรดาพ่อแม่ผู้ปกครองถึงเรื่องการศึกษาเล่าเรียนของเด็ก ๆ ทำให้ทราบว่า สังคมของนักเรียนนักศึกษาที่มีการแข่งขันที่สูงมาก เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองมีความคาดหวังที่จะให้เด็กได้มีโอกาสเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา ทำให้เด็กต้องเรียนกวดวิชาเสริมพิเศษนอกเหนือจากการเรียนในโรงเรียนตามปกติ ในปัจจุบัน หลายครอบครัวจึงประสบปัญหาภาวะความเครียดในเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในช่วงกำลังเติบโตและมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอุปนิสัย อันส่งผลต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กเหล่านั้น เช่น คือ ต่อต้าน ก้าวร้าว ขาดสมาธินอนไม่หลับ ฝันร้าย และสัมพันธ์ภาพกับคนรอบข้าง เป็นต้น

สำหรับภาวะความเครียดในเด็กสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ภาวะเครียดเฉียบพลัน (Acute Stress) และภาวะเครียดเรื้อรัง (Chronic Stress) ซึ่งจะ让孩子ต้องทุกข์ทรมานเป็นเวลานาน และอาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของเคมีในสมอง (Brain Chemistry) นอกจากนี้ ยังอาจส่งผลกระทบต่อระบบภูมิคุ้มกันของเด็กด้วย

ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้เด็กได้มีโอกาสผ่อนคลายความเครียดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยวิธีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมให้เด็กในช่วงปิดเทอม ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทัศนศึกษา การเล่นกีฬา ดนตรี หรือศิลปะ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์แปลกใหม่ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เคารพกฎ กติกา มารยาท และรู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

หากผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ในเรื่องเหล่านี้ ก็อาจทำให้เด็กเกิดปัญหาความเครียดที่อาจส่งผลถึงสุขภาพกาย และสุขภาพจิต และอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาและการใช้ชีวิตในโรงเรียนได้ ซึ่งหากเด็กเกิดภาวะเครียด มีพฤติกรรมก้าวร้าว และสร้างความเดือดร้อนกับนักเรียนคนอื่น โรงเรียนก็สามารถออกคำสั่งพักการเรียนเด็กนักเรียนได้ครับ !

ส่วนที่ 2 คำสั่งพักการเรียนต้องมีเหตุผลความจำเป็นที่เหมาะสม !!!

เพราะเหตุว่า ลุงเป็นธรรมชาติมีความกังวลและห่วงใยเด็กนักเรียนนักศึกษาที่ต้องต่อคร่ำเคร่งกับการศึกษาเล่าเรียนในสังคมที่มีการแข่งขันสูงอย่างทุกวันนี้ ทำให้เด็กบางคนต้องประสบกับปัญหาใหญ่ที่ใครก็ตามเมื่อได้ยิน ได้ฟังแล้ว ก็ต้องคิดเหมือนลุงเป็นธรรมชาติว่าเห็นใจและไม่อยากให้เกิดขึ้นกับครอบครัวใดทั้งสิ้นครับ ...

ลุงเป็นธรรมชาติจึงขอนำอุทาหรณ์จากคดีปกครองมาเล่าสู่กันฟังนะครับ กรณีเกี่ยวกับการออกคำสั่งของโรงเรียนเพื่อพักการเรียนเด็กนักเรียนคนหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยนักเรียนคนดังกล่าว (สมมุติว่าชื่อนายเอฟก็แล้วกัน) ซึ่งเป็นนักเรียนของ โรงเรียนแห่งหนึ่งได้เขียนจดหมายว่าจะทำร้ายครูและเพื่อนนักเรียนคนอื่น ผู้อำนวยการโรงเรียนพิจารณาแล้วก็มีความกังวลเกี่ยวกับสภาวะจิตใจของนายเอฟ และเป็นห่วงเกี่ยวกับการเข้าร่วมชั้นเรียนกับเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ โดยเห็นว่า นายเอฟจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือทางด้านจิตวิทยาเพื่อที่จะไม่กระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น จึงขอให้ผู้ปกครองพายนายเอฟไปพบจิตแพทย์ที่โรงพยาบาลเพื่อทำการประเมินสภาวะทางจิต และมีคำสั่งพักการเรียนนายเอฟเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้รับผลการประเมินยืนยันจากจิตแพทย์ว่านายเอฟจะไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นในโรงเรียน

นายเอฟเห็นว่าตนเองไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งพักการเรียน จึงยื่นฟ้องกระทรวงศึกษาธิการกับพวกรวม 4 ราย ต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งพักการเรียนชั่วคราวดังกล่าว

คดีจึงมีประเด็นสำคัญที่ต้องวินิจฉัยคือ คำสั่งพักการเรียนชั่วคราวเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และสร้างความเดือดร้อนกับนักเรียนคนอื่นถือเป็นคำสั่งลงโทษหรือไม่ และคำสั่งดังกล่าวมีเหตุผลความจำเป็นที่เหมาะสมหรือไม่ ???

ศาลปกครองสูงสุดท่านพิจารณาแล้วเห็นว่า ก่อนที่โรงเรียนจะออกคำสั่งพักการเรียนนี้ โรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือ โดยจัดให้นายเอฟเข้ารับคำแนะนำปรึกษาจากครูแนะแนวอย่างต่อเนื่องเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแล้ว แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องให้นายเอฟได้รับการตรวจและประเมินสุขภาพทางจิตจากจิตแพทย์ เพื่อคัดกรองหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม และให้การช่วยเหลือได้อย่างตรงกับสภาพปัญหา ซึ่งปัญหาด้านสุขภาพจิตของนายเอฟอาจส่งผลกระทบต่อนักเรียนในชั้นเรียนรวมถึงความปลอดภัยในโรงเรียน

อีกทั้ง ภายหลังจากมีคำสั่งพักการเรียนนายเอฟ ทางโรงเรียนก็ได้พยายามแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้น โดยจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองของนายเอฟ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อหาวิธีการในการจัดการความเสี่ยงและความปลอดภัยในโรงเรียน รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการดูแลและทำการประเมินติดตามผล นอกจากนี้ ยังได้จัดโปรแกรมพิเศษให้นายเอฟเรียน โดยการจัดครูไปสอนเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่โรงเรียนมีคำสั่งพักการเรียนนายเอฟเป็นไปโดยมีเจตนาเพื่อให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อนายเอฟและบุตรของผู้ปกครองคนอื่น กรณีจึงไม่ใช่การลงโทษตามข้อ 4 ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกรลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548

นอกจากนี้ การที่โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมพิเศษ โดยจัดให้นายเอฟแยกเรียนเฉพาะ โดยไม่เรียนร่วมกับนักเรียนคนอื่นตามปกติ นั้น การจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมพิเศษดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการชั่วคราวเพื่อป้องกันอันตรายต่อนายเอฟและผู้อื่น รวมทั้งเพื่อเฝ้าดูพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดอันเป็นประโยชน์แก่นายเอฟเอง และหาก

นายเอฟสามารถพิสูจน์หรือแสดงผลการตรวจประเมินสภาวะจิตใจจากจิตแพทย์ว่าจะไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น โรงเรียนก็จะจัดให้เข้าเรียนในชั้นเรียนปกติต่อไป **ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับสิทธิของเด็กนักเรียนร่วมชั้นเรียนอื่นที่สมควรได้รับการปกป้องคุ้มครองมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจ** การกระทำดังกล่าวจึงไม่ใช่การละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญของนายเอฟแต่อย่างใด

การที่โรงเรียนสั่งพักการเรียนนายเอฟเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้รับผลการประเมินยืนยันจากจิตแพทย์ว่าจะไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นในโรงเรียน และจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมพิเศษ โดยจัดให้แยกเรียนเฉพาะ ไม่เรียนรวมกับนักเรียนคนอื่นตามปกติ **จึงเป็นการดำเนินการตามเหตุผลและความจำเป็นที่เหมาะสมแก่กรณี และชอบด้วยกฎหมายแล้ว**

กล่าวโดยสรุป ในการออกคำสั่งให้นักเรียนคนใดพักการเรียน โรงเรียนจะต้องดำเนินการตามเหตุผลและความจำเป็นที่เหมาะสมแก่กรณี ทั้งจะต้องใช้มาตรการต่าง ๆ อย่างรัดกุมรอบคอบจากเบาไปหาหนัก เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งมีผลกระทบต่อตัวนักเรียนที่ประสบปัญหาเองหรือต่อนักเรียนคนอื่นรวมทั้งบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนั้นแล้ว ปัญหาเรื่องสุขภาพจิตก็ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาเฉพาะกับเด็กนักเรียนเท่านั้นนะครับ หากแต่เป็นปัญหาที่สำคัญในทุกเพศทุกวัย และทุกสาขาอาชีพ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็อาจประสบปัญหาภาวะความเครียดได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว อันเป็นต้นเหตุประการหนึ่งของภาวะซึมเศร้าได้เช่นกัน ซึ่งเป็นโรคอันตรายที่มีความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง บางรายอาจมีผลกระทบต่อหน้าที่การงาน ซึ่งอาจนำไปสู่การถูกสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามมาตรา 110 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ดังนั้น ทุก ๆ คนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็ควรจะมีหมั่นดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนให้สมบูรณ์แข็งแรง ประการสำคัญคือบุคคลในครอบครัวและเพื่อนร่วมงานควรช่วยกันสังเกต หากพบว่าคนในครอบครัวหรือเพื่อนคนใดมีภาวะความเครียด ควรให้ความช่วยเหลือ ปรึกษา และพาไปพบจิตแพทย์เพื่อทำการรักษาได้อย่างทันที่ทั้งที่ครับ !!!

(ผู้สนใจศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1150/2561 และสามารถสืบค้นบทความย้อนหลังได้ที่ www.admindcourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)

ส่วนที่ 3 รู้ทันการจัดการศึกษาและการแก้ไขปัญหา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ส่วน “การลงโทษ” ที่มีกรกล่าวถึงในคดีพิพาทนั้น หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน ซึ่งโทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิดมี 4 สถาน ดังนี้ (1) ว่ากล่าวตักเตือน (2) ทำทัณฑ์บน (3) ตัดคะแนนความประพฤติ และ (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นอกจากนี้ ยังห้ามมิให้ลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วย ทั้งนี้ การลงโทษดังกล่าวให้เป็น ไปเพื่อเจตนาที่จะแก้แค้นและความสะดวกไม่ติของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิดและกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ซึ่งมีความแตกต่างจากคำสั่งพักการเรียนที่เป็นไปโดยมีเจตนาเพื่อให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
